Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Cześć XXXIII. — Wydana i rozesłana dnia 17 lipca 1878

89.

Obwieszczenie ministra handlu z dnia 29 czerwca 1878,

o zmianie niektórych przepisów koncesyi kolei Arcyksięcia Albrechta.

Na zasadzie Najwyższego postanowienia z dnia 24 czerwca 1878, zmieniają się przepisy §§. 26, 32 i 33 Najwyższego dokumentu koncesyi c. k. uprzyw. kolei Arcyksięcia Albrechta z dnia 22 października 1871 (Dz. u. p. Nr. 135) w ten sposób, że ustanowiony w nich okres uwolnienia od podatków, trwania Najwyższej koncesyi i niemożności odkupienia kolei, liczyć się ma od d. 1 stycznia 1875.

Chlumecky r. w.

90.

Ustawa z dnia 30 czerwca 1878,

zawierająca niektóre przepisy we względzie przedawania losów państwa i innych, tudzież promes.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanowiłem i stanowię co następuję:

§. 1.

Przedawanie promes od losów państwa lub innych na raty lub w taki sposób, że zapłata za nie, całkowita lub częściowa, łączy się z innym interesem, na raty zawartym, chociażby odbywało się z zachowaniem formalności, ustawą z dnia 7 listopada 1862 (Dz. u. p. Nr. 85) przepisanych; jakoteż przedawanie losów w sposobie zarobkowania na inne udziały niż w programie losowania postanowiono, albo w związku z interesem na raty zawartym a tyczącym się innych wartości — jest zabronione.

§. 2.

Przedawanie w sposobie zarobkowania losów państwa lub innych, albo też udziałów losowych, na mocy planu losowania istniejących, dozwolone jest tylko posiadaczom firm zaprotokołowanych i tylko pod następującemi warunkami:

a) Przedaż nie może zostawać w związku z żadną inną czynnością prawną a przeto ograniczać się ma jedynie do zbycia wskazanych losów lub udziałów losowych, opatrzonych oznaczeniami ich losowania;

b) przedający obowiązany jest wygotować dokument z podpisem swojej firmy, tyczący się interesu sprzedaży, który zawierać musi oznaczenia losowania, datę i wartość imienną sprzedanych losów lub udziałów losowych, cenę kupna, która za każdy sprzedany los lub za każdy sprzedany udział losowy, ma być zapłacona, raty płacić się mające, miejsce płacenia i skutki niezapłacenia umówionych rat.

§. 3.

W uskutecznianiu interesów, w §. 2 wzmiankowanych, trzymać się należy nadto przepisów następujących:

a) Przedający wygotować ma i wydać płacącemu potwierdzenie otrzymania każdej zapłaconej raty.

b) Przedający utrzymywać ma do tego interesu regestra sznurowe, z których dokumenty przedaży w §. 2 i potwierdzenia odbioru w §. 3 wzmiankowane, muszą być wycinane i w których juxtach zapisana być musi całkowita osnowa dokumentów przedaży a względnie potwierdzeń odbioru, do nich należących, w ścisłej zgodności z temiż.

c) Przedający nie może ani pozbyć ani zastawić losów lub udziałów losowych sprzedanych, dopóki kupiciel, stosownie do warunków dokumentu przedaży [§. 2 *b)*], nie straci do nich prawa jako zalegający, jest owszem

d) obowiązany, nie tylko na każde zażądanie doręczyć natychmiast właścicielowi dokumentu przedaży [§. 2 *b)*] kupione losy lub udziały losowe, jak tylko tenże zapłaci zalegającą jeszcze cenę kupna, lecz nawet przed zaspokojeniem ceny kupna dać je kupicielowi każdego czasu do obejrzenia, dopóki stosownie do warunków dokumentu przedaży [§. 2 *b)*] prawa swego nie utraci.

e) Czynniki skarbowe są upoważnione a nawet obowiązane, gdyby właściciel dokumentu przedaży, przedstawiwszy dokument przedaży [§. 2 *b)*] i potwierdzenia odbioru wszystkich aż dotąd płatnych rat [§. 3 *a)*], tego zażądał, przeglądać regestra sznurowe [§. 3 *b)*] i dopóki się z nich nie okaże, iż kupiciel prawo swoje utracił, domagać się natychmiastowego pokazania przedanych losów lub udziałów losowych.

§. 4.

Zawieranie interesów przedaży w §. 2 wzmiankowanych, wydawanie dokumentów przedaży w §. 2 *b)* namienionych, nakoniec zapraszanie do zawierania takich interesów odbywać się nie może za pośrednictwem obnośców lub agentow podróżujących.

§. 5.

Przekroczenie przepisu §. 3 *c)*, tudzież zamieszczanie w dokumencie przedaży [§. 2 *b)*] lub w zaproszeniu do zawarcia interesu szczegółów niezgodnych

z planem losowania a tyczących się promes przyłączanych do sprzedanych lub ofiarowanych do sprzedaży losów i udziałów losowych, uważane będzie za ciężkie przekroczenie defraudacyjne i podlega grzywnie w kwocie dwa aż do ośm razy większej niż wartość imienna odnośnych losów lub udziałów losowych.

Wszelkie inne przekroczenie przepisów zawartych w §§. 1 aż do 4 włącznie uważane będzie za grę, przepisami o loteryi zabronioną i karane podług odnośnych ustaw o dochodach niestałych.

Spółwinnym staje się także każdy, kto ze świadomością okoliczności podlegającej zakazu, wzywa do zakazanych interesów tego rodzaju, pośredniczy w nich lub wydaje zaproszenia.

Donosiciel i imacz wynagradzani będą podług przepisów powszechnych w tej mierze obowiązujących.

§. 6.

Ustawa niniejsza nie będzie stosowana do tych interesów, w §. 1 i 2 wzmiankowanych, w których dokumenty zobowiązania się (bilety renty, karty rat, dowody nabycia, akcye udziałowe itp.) wydane zostały zanim ustawa niniejsza nabyła mocy obowiązującej.

§. 7.

Wykonanie ustawy niniejszej, nabywającej mocy obowiązującej od dnia ogłoszenia, poleca się Ministrowi skarbu.

Budapeszt, dnia 30 czerwca 1878.

Franciszek Józef r. w.

Auersperg r. w. **Pretis** r. w.

91.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 6 lipca 1878,

o upoważnieniu c. i k. poselstwa w Hadze, tudzież c. i k. funkcyonaryuszów konsulowskich, rezydujących w Holandyi, do odbierania ruchomości spadkowych po marynarzach i wojskowych, zmarłych w Holandyi a należących do monarchyi austryacko-węgierskiej, pozostałych, jeżeli spadki te nie przenoszą sumy 250 złotych holenderskich.

W skutek postanowienia Rządu król. holenderskiego i po części odmiennie od formalności, rozporządzeniem Trybunału sprawiedliwości z dnia 6 kwietnia 1842 (Z. u. s. 605) ogłoszonych, które poddani Jego c. i k. Apostolskiej Mości zachowywać mają, chcąc odebrać spadki po osobach zmarłych w służbie morskiej holenderskiej, c. i k. ministerstwo spraw zewnętrznych, porozumiawszy się z ministerstwami sprawiedliwości obu połów państwa, upoważniło c. i k. poselstwo w Hadze, tudzież c. k. funkcyonaryuszów konsulowskich. w Holandyi rezydujących, ażeby odbierali ruchomości spadkowe, kwoty 250 złotych holenderskich nie przenoszące a pozostałe po marynarzach i wojskowych, do monarchyi austryacko-węgierskiej należących, w Holandyi zmarłych, celem wydania ich właściwemu Sądowi spadkowemu austryackiemu lub węgierskiemu.

C. i k. poselstwo w Hadze a względnie c. i k. urzędy konsulowskie, których się to tyczy, obowiązane są także, jeżeli obecność dziedziców lub ich pełnomocników nie uwalnia ich od tego odebrania lub dalszego zachowywania, mieć należytą pieczą o bezpieczne zachowanie przedmiotów, zachować się dających — w którym to względzie wkłada się na nie odpowiedzialność w obec interesowanych — tudzież o sprzedanie wkrótce pozostałości spadkowych zepsuciem się zagrożonych, a bądź co bądź, uwiadomić o śmierci, za każdym razem niezwłocznie, tę Władzę sądową, w której okręgu mieszkają domniemani dziedzice, lub, gdyby pobyt domniemanych dziedziców nie był wiadomy, donieść niezwłocznie o istnieniu spadku albo c. i k. ministerstwu spraw zewnętrznych albo wprost Rządowi zmarłego poddanego austryackiego lub węgierskiego.

Glaser r. w.

92.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 8 lipca 1878,

tyczące się przyłączenia gmin Kutkorz, Bałuczyn i Bezbrudy do okręgu Sądu delegowanego miejsko-powiatowego złoczowskiego w Galicyi wschodniej.

Dodatkowo do rozporządzenia ministeryalnego z dnia 29 stycznia 1878 (Dz. u. p. Nr. 15) oddziela się gminy Kutkorz i Bałuczyn od okręgu Sądu powiatowego gliniańskiego a gminę Bezbrudy od okręgu Sądu powiatowego buskiego i przyłącza je do okręgu Sądu delegowanego miejsko-powiatowego złoczowskiego.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy od dnia 1 sierpnia 1878.

Glaser r. w.

93.

Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 11 lipca 1878,

tyczące się wykonania ustawy z dnia 30 czerwca 1878 (Dz. u. p. Nr. 90), zawierającej niektóre przepisy we względzie przedawania losów państwa lub innych, tudzież promes.

Odnośnie do przepisu §. 3 *e)* ustawy z dnia 30 czerwca 1878, zawierającej niektóre przepisy we względzie przedawania losów państwa i innych, tudzież promes, podaje się do wiadomości, że te strony, które chcą spowodować czynność urzędową czynników skarbowych, tyczącą się przejrzenia wzmiankowanych tam regestrów sznurowych i pokazania przedanych losów, udawać się mają w tym celu do Dyrekcyj skarbowych krajowych, Dyrekcyj skarbowych, Dyrekcyj skarbowych powiatowych lub do inspektorów skarbowych i przedstawić im dokumenty przedaży, tudzież potwierdzenia odbioru wszystkich rat już płatnych.

Pretis r. w.

94.

Rozporządzenie Ministra wyznań i oświecenia z dnia 12 lipca 1878 w porozumieniu z Ministrami spraw wewnętrznych i handlu,

tyczące się urządzenia egzaminów i świadectw w szkołach głównych technicznych, królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Na zasadzie upoważnienia, udzielonego mi Najwyższem postanowieniem z dnia 11 lipca b. r., wydaję następujące przepisy:

Przepisy

tyczące się urządzenia egzaminów i świadectw w szkołach głównych technicznych.

A. Egzamina rządowe.

§. 1.

Dla przekonania się o wykształceniu uczniów szkoły głównej technicznej w umiejętnościach technicznych ich zawodu będą się odbywały egzamina rządowe a mianowicie:

Pierwszy czyli ogólny z przedmiotów przygotowawczych;

drugi czyli wydziałowy z przedmiotów należących ściśle do obranego zawodu technicznego.

§. 2.

Przedmiotami pierwszego (ogólnego) egzaminu rządowego są:

a) Na wydziale inżynieryi:

Matematyka (I i II) kurs), geometrya wykreślna, fizyka (ogólna i techniczna), mechanika (statyka, dynamika, nauka o sprężystości i wytrzymałości, hidraulika), rysunek artystyczny (I i II kurs).

b) Na wydziale architektury:

Matematyka (I kurs), geometrya wykreślna, fizyka (ogólna i techniczna), mechanika (statyka, dynamika, nauka o sprężystości i wytrzymałości), rysunek architektoniczny, geodezya niższa, rysunek artystyczny (I i II kurs).

c) Na wydziale budownictwa machin:

Matematyka (I i II kurs), geometrya wykreślna, fizyka (ogólna i techniczna), mechanika (statyka, dynamika, nauka o sprężystości i wytrzymałości, hidraulika), rysunek artystyczny (I i II kurs).

d) Na wydziale chemiczno-technicznym:

Matematyka (I i II kurs), fizyka (ogólna i techniczna), mineralogia, chemia ogólna (organiczna i nieorganiczna), encyklopedya mechaniki i nauka o machinach.

§. 3.

Przedmiotami drugiego egzaminu rządowego są:

a) Na wydziale inżynieryi:

Geologia (I i II kurs), ogólna nauka o machinach, encyklopedya chemii nieorganicznej i organicznej, geodezya niższa i wyższa, mechanika budownicza, architektura (nauka o budulcach i nauka o konstrukcyach budowniczych, architektura budynków kolejowych), budownictwo drogowe i wodne), budownictwo mostów i kolei żelaznych, prawoznawstwo budownicze i kolejowe, buchhalterya.

b) Na wydziale architektury:

Geologia I kurs (nauka o skałach), mechanika budownicza, encyklopedya nauk inżyniersko-budowniczych, ogólna nauka o machinach, prawoznawstwo budownicze, historya architektury, encyklopedya chemii nieorganicznej i organicznej, rysunek ornamentowy i modelowanie, architektura (nauka o budulcach i nauka o konstrukcyach budowniczych), architektura piękna.

c) Na wydziale budownictwa machin:

Geodezya niższa, encyklopedya architektury, encyklopedya nauk inżyniersko-budowniczych, encyklopedya chemii nieorganicznej i organicznej, technologia mechaniczna, nauka o machinach, budownictwo machin, buchhalterya.

d) Na wydziale chemiczno-technicznym:

Towaroznawstwo, encyklopedya architektury, chemia analityczna, technologia chemiczna i chemia rolnicza.

§. 4.

Na pierwszym (ogólnym) egzaminie rządowym, komisya uwzględnić ma skutki egzaminów szczegółowych, które kandydat już zdał. Zwyczajnie komisya uwolnić może kandydata od egzaminu z tych przedmiotów, z których na podstawie egzaminu szczegółowego otrzymał klasę postępu dobrą lub wyższą.

Jeżeli ze wszystkich przedmiotów otrzymał taką klasę postępu, całkiem uwolniony być może od egzaminu. W każdym jednak razie komisya egzaminacyjna żądać może, aby kandydat zdał egzamin z jednego lub ze wszystkich przedmiotów, pomimo przedstawionych świadectw szczegółowych.

§. 5.

O znajomości kilku przedmiotów drugiego egzaminu rządowego przekonać się należy ze świadectw szczegółowych, które kandydat uzyskać powinien przed egzaminem ogólnym a mianowicie:

a) Na wydziale inżynieryi:

Z geologii (I i II kurs), mechaniki budowniczej, ogólnej nauki o machinach, encyklopedyi chemii nieorganicznej i organicznej, buchhalteryi, prawoznawstwa budowniczego i kolejowego.

b) Na wydziale architektury:

Z geologii I (nauka o skałach), mechaniki budowniczej, encyklopedyi nauk inżynierskich i budowniczych, ogólnej nauki o machinach, prawoznawstwa budowniczego, historyi architektury, encyklopedyi chemii nieorganicznej i organicznej, rysunku ornamentowego i modelowania.

c) Na wydziale budownictwa machin:

Z encyklopedyi architektury, z encyklopedyi nauk inżyniersko-budowniczych, geodezyi niższej, encyklopedyi chemii nieorganicznej i organicznej, buchhalteryi.

d) Na wydziale chemiczno-technicznym:

Z towaroznawstwa, encyklopedyi architektury.

Pierwszy (ogólny) egzamin rządowy.

§. 6.

Na pierwszym (ogólnym) egzaminie rządowym egzaminatorami są profesorowie a w razie potrzeby (§. 7) także docenci, wykładający w szkole głównej kandydata przedmioty, z których ma być egzaminowany.

Kierowanie tym egzaminem jest rzeczą przewodniczącego (dziekana) a w razie przeszkody, jego poprzednika w urzędzie (prodziekana) tego wydziału, do którego egzaminowany należy.

Przewodniczący ma jako taki prawo, lecz nie obowiązek, zadawania kandydatowi pytań z każdego przedmiotu. Jeżeli do jednego i tego samego przedmiotu jest dwóch lub więcej egzaminatorów, uczestniczą w egzaminach na przemian.

§. 7.

W razie potrzeby minister oświecenia mianuje na wniosek grona profesorskiego, dobrowolnie lub z polecenia ministerstwa podany, egzaminatorów nadzwyczajnych, którzy uczestniczyć mają w egzaminach na przemian z egzaminatorami zwyczajnymi.

§. 8.

Minister oświcenia wydelegować może do egzaminów komisarzy rządowych, którym służy prawo zadawania pytań.

§. 9.

Pierwszy (ogólny) egzamin rządowy zdać należy przy końcu czwartego lub w ciągu piątego półrocza.

Jako zwyczajne terminy tych egzaminów wyznaczone są ostatnie tygodnie półrocza letniego i pierwsze tygodnie półrocza zimowego, jako termin nadzwyczajny, ostatni tydzień półrocza zimowego.

W terminie nadzwyczajnym przypuszczeni być mogą zwyczajnie tylko ci kandydaci, którzy składając egzamin w terminie lipcowym lub październikowym, byli odrzuceni, i którym wtedy nie dłuższy termin do ponowienia egzaminu naznaczono.

Wyjątkowo przypuszczani będą do egzaminu ogólnego w tym terminie także ci kandydaci, którzy zgłosili się w porę do złożenia go w terminie październikowym, wszakże bez własnej winy, nie mogli stanąć w owym terminie. W tym względzie kładzie się za warunek, aby kandydaci przed egzaminem usprawiedliwili swoje niestawienie się i prosili o przypuszczenie do egzaminu w terminie nadzwyczajnym. Takie wyjątkowe przypuszczenie w terminie nadzwyczajnym dozwolone być może tylko przez ministra oświecenia, na wniosek grona profesorów, uczyniony po zniesieniu się z przewodniczącym wydziału kandydata.

Gdyby obadwa rzeczone czynniki były zgodnie przeciwne przypuszczeniu, kandydat ma być oddalony i nie służy mu prawo zażalenia przeciwko tej dezyzyi.

Pod względem innych okoliczności takiego wyjątkowego przypuszczenia, stosowane być mają odpowiednio przepisy rozporządzenia ministeryalnego z dnia 31 października 1877, licz. 9087 (Dz. rozp. p. Nr. 28).

§. 10.

Do zdania pierwszego egzaminu rządowego zgłosić się ma kandydat w tej szkole głównej technicznej, w której natenczas jest wpisany.

§. 11.

Prośbę o przypuszczenie do pierwszego egzaminu rządowego podać ma kandydat do przewodniczącego (dziekana) swojego wydziału na piśmie, dołączając do niej potrzebne dokumenty.

Wymagane będą dokumenty następujące:

1. Metryka urodzenia.
2. Świadectwo dojrzałości lub dokument, który je zastępuje.
3. Książeczka legitymacyjna a względnie dowód, że kandydat był zapisany najmniej przez cztery półrocza w szkole głównej technicznej lub zakładzie, będącym z takąż szkołą na równi, jako uczeń zwyczajny i uczęszczał na wszystkie przedmioty objęte pierwszym egzaminem rządowym, a jeżeli należy do wydziału chemiczno-technicznego, także na wykłady chemii analitycznej i przez dwa półrocza zatrudniał się odpowiednio w pracowni.

Nadto wypracowania graficzne i inne planem nauk odnośnego wydziału przepisane, przedstawione być muszą z należytem uwierzytelnieniem a względnie z udowodnieniem, że je kandydat wykonał.

Wszystkie te dowody złożyć należy w pierwopisach i komisya musi mieć je przed sobą podczas egzaminu.

§. 12.

Do egzaminów rządowych ogólnych, odbywających się w terminie lipcowym, zgłosić się należy w czasie od 15 maja aż do 15 czerwca, do egzaminów zaś, odbywających się w terminie październikowym, w miesiącu lipcu.

Ci kandydaci, którzy w jednym z rzeczonych terminów zostali odrzuceni, a chcą, aby ich znowu przypuszczono do pierwszego egzaminu rządowego w terminie nadzwyczajnym, podać mają prośby najpóźniej na trzy tygodnie przed końcem półrocza zimowego.

§. 13.

Przewodniczący wydziału (dziekan), zbadawszy prośbę i załączki, jeżeli nie znajdzie w nich nic takiego, coby przypuszczeniu stało na przeszkodzie, przychyla się do prośby samodzielnie, pisząc na niej krótką rezolucyą.

§. 14.

W razie mniejszych przeszkód, które kandydat może zaraz uchylić, udzielić mu należy odpowiednie wskazówki, w wątpliwych zaś przypadkach przedstawia się sprawę gronu profesorskiemu do rozstrzygnienia.

Gdyby grono profesorskie odmówiło przypuszczenia, wolno odwołać się do ministra oświecenia.

§. 15.

Po upływie terminu zgłaszania się, przewodniczący wydziału (dziekan) ułoży spis kandydatów do egzaminu przypuścić się mających, w porządku abecadłowym.

§. 16.

Przewodniczący wydziału (dziekanie) orzekają spólnie stosownie do ilości egzaminatorów, czy bez znacznego skrócenia czasu wykładów, dość będzie złożyć jednę komisyą egzaminacyjną, czyli też wypadnie utworzyć dwie lub więcej komisyj specyalnych jednocześnie egzaminujących, lub, według okoliczności, czy potrzeba będzie zamianować egzaminatorów nadzwyczajnych (§. 7).

W tym ostatnim przypadku uwiadamiają grono profesorów w celu podania wniosku do ministerstwa.

Przewodniczący wydziałów (dziekanie) wyznaczają ilość dni egzaminów i w spisie kandydatów, obok nazwisk, dopisują dzień, w którym każdy z nich ma stanąć, tudzież numer komisyi specyalnej, jeżeli jest ich dwie lub więcej.

Następnie zarządzić mają wywieszenie tego spisu na czarnej tablicy i postarać się o ogłoszenie go w salach wykładowych o ile byłoby to potrzebne.

Drugi egzamin rządowy.

(Egzamin wydziałowy).

§. 17.

Do odbywania egzaminów wydziałowych ustanawia minister oświecenia w siedzibie każdej szkoły głównej technicznej, na wniosek grona profesorskiego tejże, osobne komisye egzaminacyjne do każdej szczególnej grupy.

§. 18.

Każda komisya składa się z prezesa, według okoliczności z jednego lub dwóch zastępców prezesa (wiceprezesów) i tylu komisarzy egzaminacyjnych, ilu ich potrzeba ze względu na ilość kandydatów i potrzebę częstszej zmiany w zwoływaniu komisyj specyalnych.

Prezes, mianowani zastępcy i komisarze egzaminacyjni składają komisyą główną.

Z nich ustanawia prezes komisye do pojedynczych aktów egzaminu (komisye specyalne) podług własnego zdania.

§. 19.

Na komisarzy egzaminacyjnych wybierać należy przedewszystkiem profesorów i docentów odnośnej szkoły głównej, lecz także znakomite powagi z osób, do szkoły nie należących.

Każdy profesor lub urzędnik do tych czynności powołany, obowiązany jest przyjąć wezwanie.

§. 20.

Prezes i jego zastępcy są zarazem egzaminatorami.

Gdyby prezesa zaszła przeszkoda, zastąpi go wiceprezes a gdyby i ten był nieobecny, ten z obecnych członków komisyi, który latami służby jest najstarszy.

§. 21.

Egzaminu wydziałowego nie można składać wcześniej aż dopiero w ostatnich tygodniach ostatniego półrocza, naznaczonego planem nauk odnośnego wydziału.

§. 22.

Egzamina wydziałowe nie mają terminów oznaczonych, lecz odbywać się mogą w ciągu całego roku z wyjątkiem feryj jesiennych i tych, które wśród roku szkolnego przypadają.

§. 23.

Zwyczajnie kandydat zdawać może egzamin przed tą komisyą, którą sobie dowolnie wybierze.

Atoli, kto został odrzucony, ponowić ma egzamin przed komisyą tej szkoły głównej, w której go odrzucono.

§. 24.

Prośbę o przypuszczenie do drugiego egzaminu rządowego (wydziałowego) podać ma kandydat do prezesa odnośnej komisyi na piśmie, dołączając do niej potrzebne dokumenty.

Wymagane będą dokumenty następujące:

1. Książeczka legitymacyjna a względnie dowód, że kandydat

a) od złożenia z powodzeniem pierwszego egzaminu rządowego był zapisany w szkole głównej technicznej jako uczeń zwyczajny, jeżeli należy do wydziału inżynieryi lub architektury przez sześć, a jeżeli należy do wydziału budownictwa machin lub chemiczno-technicznego, przez cztery półrocza;

b) że uczęszczał na wszystkie przedmioty, wchodzące do jego egzaminu wydziałowego.

2. Świadectwo, jako zdał pierwszy egzamin rządowy a względnie certyfikat, toż świadectwo zastępujący (§. 37).

3. Świadectwa postępu z egzaminów obowiązkowych szczegółowych, w §. 5 przewidzianych.

Nadto wypracowania graficzne i inne, planem nauk odnośnego wydziału przepisane, przedstawione być muszą z należytem uwierzytelnieniem a względnie z udowodnieniem, że je kandydat wykonał.

Wszystkie te dowody złożyć należy w pierwopisach i komisya musi mieć je przed sobą podczas egzaminu.

§. 25.

Dnie każdego z osobna egzaminu wyznacza prezes. W tej mierze trzymać się on powinien w ogólności owego porządku, w którym kandydaci zgłaszali się do niego o egzamin.

§. 26.

Gdyby prezes odmówił przypuszczenia do drugiego egzaminu rządowego, kandydat odwołać się może do ministerstwa oświecenia.

§. 27.

Egzamin wydziałowy dzieli się na część praktyczną i na część teoretyczną. Pierwsza poprzedzić ma ostatnią.

Na egzaminie praktycznym kandydat z wydziału inżynieryi, tudzież architektury i budownictwa machin zrobić ma wypracowanie na podstawie wyznaczonego mu zadania; z wydziału chemii, wykonać ma pracę chemiczno-techniczną.

Temata do części praktycznej wybrane być muszą tak, aby kandydatowi nastręczały sposobność okazania swojej biegłości w zastosowywaniu prawideł wszystkich głównych przedmiotów egzaminu.

Zadania układa komisya egzaminacyjna i zarazem przeznacza egzaminatora, pod którego dozorem zadanie ma być zrobione. Zadanie zrobione być powinno w lokalu szkoły głównej technicznej i nie ma wymagać więcej czasu nad ośm dni.

Jeżeli egzamin praktyczny zadowolni komisyą, o czem komisya orzeka, kandydat będzie przypuszczony do egzaminu teoretycznego. Jeżeli rezultat nie będzie zadawalniający, kandydat poddać się ma ponownie praktycznemu egzaminowi, w terminie wyznaczyć się mającym.

§. 28.

Na drugim egzaminie rządowym można uwzględnić przedstawione świadectwa postępu z przedmiotów tegoż egzaminu, jeżeli są w nich postępy „dobre“ lub więcej niż dobre.

Praktyczny jednak egzamin zdać trzeba zawsze w całej rozciągłości i tylko egzamin teoretyczny skrócony być może z powodu dobrych świadectw szczegółowych.

Wspólne przepisy dla obu egzaminów rządowych.

§. 29.

Każdy kandydat stanąć ma do egzaminu w dniu wyznaczonym. Jeżeli nie stanie, poddać się musi wynikłym ztąd następstwom szkodliwym. Wszyscy kandydaci, którym jeden i ten sam dzień do złożenia egzaminu wyznaczono, przybyć mają w tymże dniu, zanim się egzamin rozpocznie i być obecnymi, póki go nie zdadzą.

§. 30.

Dwóch lub więcej kandydatów może zamienić się z sobą na dnie egzaminu, tylko za zezwoleniem przewodniczącego (dziekana, prezesa), ale jeżeli są dwie komisye specyalne, tylko pod tym warunkiem, aby przez zamianę dni nie zamieniono także oddziału komisyi kandydatom wyznaczonego.

§. 31.

Egzamina z pojedynczych przedmiotów odbywać się będą ustnie a stosownie do przedmiotu także pisemnie (graficznie) pod dozorem. Przy zdawaniu egzaminów pisemnych (graficznych), komisya egzaminacyjna ma prawo uwzględniać odpowiednio przedstawione wypracowania z czasu nauki, z zachowaniem wszelkich ostrożności przeciw podsunięciu cudzych robót. Przewodniczący i większość egzaminatorów powinni być obecni przez cały czas egzaminu ustnego.

Nie należy nigdy egzaminować jednocześnie więcej kandydatów nad dwóch.

Egzamin ustny z jednego przedmiotu nie powinien nigdy trwać dłużej niż godzinę.

§. 32.

Egzamina ustne odbywać się będą publicznie.

Przewodniczący komisyi egzaminacyjnej używać mają wszelkich środków, aby zapobiedz zakłóceniu spokojności i porządku, które ubliżałoby powadze i

ważności aktu, albo też mięszało kandydatów lub w błąd ich wprowadzało. Po jedynczych burzycieli obowiązani są wydalić a według okoliczności kazać całkiem wypróżnić salę egzaminacyjną.

§. 33.

Komisya naradza się nad rezultatami odbytego egzaminu i głosuje niejawnie.

Komisya debatuje najprzód nad ogólnym rezultatem egzaminu a gdy każdy z egzaminatorów wypowie swoje zdanie, czy egzamin ze swego przedmiotu uważa za złożony czy nie, komisya orzeka, czy kandydat ma być aprobowany czy odrzucony.

Żaden egzamin rządowy nie może być uważany za złożony, jeżeli kandydat, choćby tylko z jednego przedmiotu (§. 34) nie zadowolnił komisyi. Jeżeli nie zadowolnił jej z więcej niż z jednego przedmiotu, głosować się będzie nad wyznaczeniem terminu, przed upływem którego kandydat nie może być przypuszczony do ponowienia egzaminu.

Wynik egzaminu z pojedynczych przedmiotów klasyfikowany będzie w stopniach „celująco“, „bardzo dobrze“, „dobrze“, „dostatecznie“ i „niedostatecznie“, które egzaminator zapisuje w osobnym protokole, przy czem uwzględnić należy także odpowiedzi na pytania przewodniczącego lub komisarza rządowego, jeżeli były zadane (§. 8).

Z rezultatów egzaminu z pojedynczych przedmiotów wydany będzie w końcu sąd ogólny, czy kandydat okazał się w skutek egzaminu „uzdolnionym“ czy „uzdolnionym z odznaczeniem“. Przy tem także uwzględnione będą postępy, uzyskane w skutek egzaminów szczegółowych.

§. 34.

Jeżeli kandydat nie zadowolnił komisyi tylko z jednego przedmiotu, przypuszczony być może do poprawienia bezskutecznego egzaminu z tego przedmiotu po upływie dwóch miesięcy.

Jeżeli powtórnie otrzyma stopień „niedostateczny“, przypuszczony być może jeszcze raz do egzaminu poprawczego po czterech miesiącach.

Każdy taki egzamin poprawczy odbywać się ma w ciągłej obecności przewodniczącego odnośnej komisyi egzaminacyjnej, a jeżeli na pierwszym egzaminie funkcyonował komisarz rządowy (§. 8), także w obecności tego ostatniego.

§. 35.

Jeżeli kandydat nie zadowolnił komisyi z więcej niż jednego przedmiotu, przypuszczony być może tylko do ponowienia całego egzaminu, do którego termin wyznaczy komisya.

Termin ponowienia egzaminu, który nie powiódł się w lipcu lub październiku, wyznaczony być może albo na najbliższy termin nadzwyczajny (koniec półrocza zimowego), albo na najbliższy termin lipcowy; termin ponowienia pierwszego egzaminu rządowego, który nie powiódł się w terminie nadzwyczajnym (koniec półrocza zimowego), podobnież na najbliższy termin zwyczajny, lub na najbliższy termin nadzwyczajny.

Jeżeliby kandydat, ponawiając egzamin, nie zadowolnił komisyi choćby tylko z jednego przedmiotu, przypuszczony być może podobnież tylko do ponowienia jeszcze raz całego egzaminu.

§. 36.

Jeżeli kandydat na pierwszym egzaminie rządowym odrzucony został na cały rok szkolny, komisya może polecić kandydatowi, aby uczęszczał na pewne przedmioty i ćwiczenia w ciągu tego roku i oneż oznaczyć.

§. 37.

Wynik ostateczny egzaminu ogłoszony będzie publicznie natychmiast, jak tylko się skończy narada i zapisany zostanie w książeczce legitymacyjnej kandydata, w razie odrzucenia, z dodaniem terminu ponowienia i wszystkich innych warunków, pod któremi odrzucony ma być przypuszczony do ponownego egzaminu, i z wyciśnięciem pieczęci.

W dowód złożonych egzaminów wydawane będą świadectwa egzaminów rządowych. Jeżeli kandydat był uwolniony od pierwszego egzaminu rządowego całkiem lub z wyjątkiem tylko jednego przedmiotu (§. 4) otrzyma zamiast świadectwa rządowego, certyfikat potwierdzający tę okoliczność.

§. 38.

Świadectwa egzaminów rządowych, jakoteż certyfikaty, zastępujące świadectwo z pierwszego egzaminu rządowego, zawierać mają prócz rodowodu kandydata i szczegółów biegu jego nauki, tudzież, jeżeli składał egzamin, daty onegoż, tak wyniki egzaminów szczegółowych, uznanych za zastępujące egzamin rządowy, jakoteż i stopnie, które kandydat otrzymał z przedmiotów egzaminów ogółowych; świadectwo egzaminu wydziałowego, także wynik egzaminu praktycznego, obadwa zaś nadto wynik ostateczny.

Świadectwa podpisane być mają przez przewodniczącego i wszystkich egzaminatorów a według okoliczności także przez komisarza rządowego i potwierdzone pieczęcią komisyi egzaminacyjnej.

Świadectwa egzaminów wydawane będą jedynie w języku wykładowym odnośnej szkoły głównej.

§. 39.

Jeżeli uczeń, zanim zda z powodzeniem pierwszy egzamin rządowy, uczęszcza na wykłady lub ćwiczenia, które podług planu nauk odnośnego wydziału należą do wyższego niż czwartego półrocza, może mu to być policzone, w celu przypuszczenia go do drugiego egzaminu rządowego (z wyjątkiem przypadku przewidzianego w §. 11, ustęp 3 dla chemików) tylko wtedy, jeżeli w najbliższym terminie nadzwyczajnym zdał z powodzeniem pierwszy egzamin rządowy.

§. 40.

Przeciwko wyznaczonemu przez komisyą egzaminacyjną terminowi do ponowienia egzaminu, odwołać się nie można.

§. 41.

Gdyby kto wyłudził przypuszczenie do egzaminu, mianowicie zaś, gdyby kandydat odrzucony wyłudził przypuszczenie do ponowienia egzaminu przed wyznaczonym czasem, lub od innej, niewłaściwej komisyi, lub w jakikolwiek sposób obszedł rozporządzenia niniejsze, natenczas, nietylko egzamin, choćby z powodzeniem złożony, będzie nieważny, lecz nadto kandydat, pominąwszy inne

skutki, zagrażające mu na zasadzie ustaw karnych powszechnych, jeżeliby pobierał jeszcze nauki akademickie, wykluczony być może na pewien czas, lub na zawsze ze wszystkich szkół głównych technicznych.

§. 42.

Każdy kandydat do egzaminu opłacić ma przed złożeniem egzaminu takse, którą ustanawia się w kwocie dziesięć złotych za każdy egzamin rządowy ogólny a w kwocie dwadzieścia złotych za każdy egzamin wydziałowy.

Taksę za pierwszy egzamin rządowy płaci się u przewodniczącego wydziału (dziekana), za drugi egzamin rządowy u prezesa komisyi egzaminacyjnej, razem z kwotą na stempel do świadectwa z egzaminu, za potwierdzeniem odbioru. Do zapłacenia całej taksy obowiązani są nawet i ci uczniowie, którzy na podstawie złożonych z powodzeniem egzaminów szczegółowych, uwolnieni zostali całkiem lub po części od składania egzaminów rządowych.

§. 43.

Kto na 24 godziny przed terminem egzaminu nie złoży taksy lub nie udowodni, że został od niej uwolniony, nie będzie przypuszczony do egzaminu.

§. 44.

Każdy uczeń zwyczajny szkoły głównej technicznej, uwolniony w tem półroczu, w którem poddaje się egzaminowi rządowemu, od całej opłaty akademickiej lub od połowy tejże, zostaje już przez to samo uwolnionym także od całej lub od połowy taksy za egzamin.

Prawidło to zastosowane być może także do tych uczniów, którzy przystępują do egzaminu w pierwszych czterech tygodniach półrocza, a w półroczu, bezpośrednio poprzedzającem egzamin, byli od opłaty akademickiej uwolnieni.

Uwolnienie, służące kandydatowi w ostatniem półroczu jego nauki z tytułu uwolnienia od opłaty akademickiej, rozciąga się na ten egzamin wydziałowy, który tenże składa w ciągu następnego roku szkolnego.

Jeżeli egzamin wydziałowy składa później, jest bezwzględnie obowiązany zapłacić taksę.

§. 45.

Wszelkie uwolnienia od taksy, z jakiegokolwiek tytułu pochodzące, nie odnoszą się do egzaminów ponownych.

§. 46.

Taksy dzielone będą z końcem każdego półrocza pomiędzy egzaminatorów w równych częściach; przewodniczący i ten profesor, który na egzaminie wydziałowym kierować ma egzaminem praktycznym, otrzymują po dwie części.

B. Egzamina postępu.

§. 47.

Zaprowadzone uzdatniające egzamina postępu z pojedynczych przedmiotów celem uzyskania świadectwa postępu, odbywają się publicznie pod dozorem przewodniczącego (dziekana) tego wydziału, do którego uczeń należy.

Jeżeli przewodniczący wydziału (dziekan) nie może być obecnym, nadzór sprawuje zastępca tegoż (prodziekan).

§. 48.

Egzamina te odbywają się zwyczajnie przy końcu wykładów. Wyjątkowo zdawać je można później a to na początku następnego roku szkolnego aż do końca października za zezwoleniem rektora i złożeniem taksy w kwocie 5 zł.

Aż do tego terminu i pod temi samemi warunkami można raz jeden ponowić egzamin złożony z niedostatecznym skutkiem.

§. 49.

Na decyzyą co do stopnia skutku wpływają nietylko odpowiedzi ustne lub pisemne, lecz także prace wykonane w salach konstrukcyi i pracowniach chemicznych, jakoteż sposobność kandydata, udowodniona pracami domowemi uwierzytelnionemi. Ze wszystkich przedmiotów, które nie są wyłącznie ćwiczeniami, wyegzaminować należy kandydata ustnie dla ocenienia jego postępu i złożenie tego egzaminu potwierdzić wyraźnie w świadectwach postępu.

Wynik wyraża się następującemi stopniami: „celująco“, „bardzo dobrze“, „dobrze“, „dostatecznie“ i „niedostatecznie“.

§. 50.

Z przedmiotów drugiego egzaminu rządowego każdego wydziału (§. 3) nie może nikt zdawać egzaminów postępu i otrzymać świadectw postępu, dopóki nie zda pierwszego egzaminu rządowego lub egzaminów szczegółowych ze wszystkich przedmiotów tychże egzaminów (§. 2), ze skutkiem przynajmniej dostatecznym.

Przypuszczenie do ostatnich egzaminów szczegółowych z tak zwanych przedmiotów wychodowych każdego wydziału, t. j. budownictwa drogowego i wodnego, budownictwa mostów i kolei żelaznych, architektury, architektury pięknej, nauki o machinach i budownictwa machin, chemii analitycznej, technologii chemicznej i chemii rolniczej, zależy nadto od poprzedniczego udowodnienia, że kandydat uczęszczał na wszystkie inne przedmioty swego wydziału, wchodzące do drugiego egzaminu rządowego.

§. 51.

W absolutoryach przedmioty pojedyncze przytoczone być powinny w tym porządku, jak są wymienione w planie nauk każdego wydziału a w rubryce mającej napis „wynik nauki“ umieścić należy zawsze klasę postępu, jeżeli zaś uczeń jej nie uzyskał, napisać wyraźnie: „nie wykazana“.

Nadto po każdym przedmiocie czwartego półrocza każdego wydziału umieścić należy w blankietach drukowanych uwagę w formie uderzającej, z którejby pokazywało się, czy abituryent poddał się pierwszemu egzaminowi rządowemu albo egzaminom szczegółowym, które go mogą zastąpić, czy nie.

Przepisy przejściowe, tyczące się egzaminów rządowych.

Ci uczniowie zwyczajni, którzy w roku szkolnym 1878/79 skończą drugi rok wydziału, przypuszczeni być mogą do egzaminu ogólnego, albo w dwóch zwyczajnych terminach w lipcu lub październiku 1879 roku, albo także jeszcze w nadzwyczajnym terminie, przy końcu półrocza zimowego 1879/80, jeżeli już w miesiącu lipcu 1879 zgłoszą się do tego terminu.

Do świadectw postępu uzyskanych, zanim przepisy niniejsze zaprowadzone zostały, prawidła §§. 4 i 28 będą stosowane w zupełności, jeżeli świadectwa te zawierają klasę „dobrą" lub wyższą.

Uczniom, którzy wtedy, gdy rozporządzenie niniejsze nabywa mocy obowiązującej, są zapisani w szkole głównej technicznej jako uczniowie zwyczajni, dozwolone będzie wyjątkowo złożenie później egzaminów szczegółowych co do wykładów z przedmiotów obudwu egzaminów rządowych, pod warunkiem zachowania przepisów §. 50.

Do próśb o przypuszczenie później do egzaminów szczegółowych, jeżeliby pochodziły od techników, którzy wtedy, gdy rozporządzenie niniejsze zostaje zaprowadzone, nie są już zapisani w szkole głównej technicznej, nie należy się przychylać bez zezwolenia ministerstwa.

Po upływie trzech lat od czasu, jak rozporządzenie niniejsze nabędzie mocy obowiązującej, egzamina po czasie nie będą się już mogły odbywać w duchu tych przepisów przejściowych.

Co się tyczy wydawania świadectw egzaminów rządowych lub certyfikatów (§§. 37, 38) tego trzymać się należy, że tylko w razie udowodnionego uczęszczania na wszystkie przedmioty, w rozporządzeniu niniejszem przepisane i dopiero po upływie ilości półroczy, ustanowionej dotychczas w planach nauk każdego wydziału, wydawać można świadectwo, jako drugi egzamin rządowy został złożony.

Uzyskane lub jeszcze uzyskać się mające dyplomy szkół głównych technicznych, zastępować będą w każdym względzie egzamina rządowe, dopóki takie egzamina dyplomowe istnieć będą w teraźniejszym sposobie. — Nikt jednak nie może odwoływać się, że zamierza zdać egzamin dyplomowy, aby na tej podstawie uchylić się od zdania pierwszego egzaminu rządowego lub egzaminów szczegółowych, które go zastępują.

W przypadkach wyjątkowych, nie przewidzianych w niniejszych przepisach przejściowych, rozstrzyga ministerstwo oświecenia na wniosek odnośnej komisyi egzaminacyjnej.

Minister wyznań i oświecenia:

Stremayr r. w.